

MINERVA

Diary literară beletristică și de distracție.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil :
George Curteanu.

Prețul: pe an 4 fl., pe ½ an 2 fl., pe ¼ an 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

Olympia, templul și statua lui Joe olympicului, jocurile olympice, computarea timpului după olympiade

(Urmare.)

Se pare, că măiestri erau cu deosebită atenție față de eroii, cari își deduceau originea dela Joe, sau cari au jucat un rol însemnat în istoria provinciei Elis. La Pausanias aflăm astfel descrise singuraticile lucruri de artă. Pe frontonul fațadei dinainte erau reprezentate pregătirile de alergare ale lui Oenamaus și Pelops. În mijlocul frontonului era chipul lui Joe, care avea să fie judecătorul luptei. De-adrepta acestuia era Oenomaus cu soția sa Sterope; lângă cei 4 cai ai lui Oenomaus ședea Myrtillus, visitiul lui, lângă acesta vină alți doi bărbați, cari purtau pôte grijă de cai și în fine riul Clodeus. De-astânga deului erau Pelops cu Hippodamia, visitiul Spharus cu cai și alți doi servitori, în urmă riul Alpheus. Ambele riuri reprezentate prin figuri de ómeni culcați. Ele sau reprezentau locul arenei de alergat, ori simbolisau preste totu provincia Elis. Maiestrul acestora fu Păoniu din Mende în Tracia. Pe frontonul fațadei din dărăt era lupta centaurilor cu Lapiții la nunta lui Pirithous, în care acesta sta în mijloc. De o lature era centaurul Eurytion, răpitorul miresei și Căneus, care îl respinge pe centaur; de cealaltă parte un centaur, care răpescă un copil frumos și The-seu, care i se opune cu o sêcure de luptă. Acestu lucru de artă e alu lui Alcamenes din Atena, un discipul alu lui Phidias. Pe ambele uși de metal, cari duceau în cele două părți principale ale templului erau întipuite în relief unele fapte de ale lui Hercule. Pe ușa pronaosului erau reprezentate: 1) vênătórea verului ar-cadic; 2) pedepsirea lui Diomede tracic; 3)

răpirea vitelor lui Geryon în Erythia; 4) primirea sarcinei dela Atlas; 5) curățirea staulelor lui Augias. Pe ușa opisthodomului erau închipuite 6 fapte ale lui Hercule: 1) Răpirea brêului Amazoniei; 2) prinderea cerbului Dianei; 3) învingerea taurului crețens; 4) învingerea paserilor stymphalide; 5) învingerea hidrei lerneice; 6) uciderea leului nemeic. În vestibulul templului și în templu chiar se puteau vedé multime de lucruri de artă trimise din diverse părți ca donuri, anume în vestibul: 1) tronul lui Arimnus, regele Etruscilor, celú dinteu donú din țeri străine. 2) Cai de metal, donati de Cynisca, fiica lui Archidamus alu II. reg alu din Lacedemona, pentru învingerea, ce raportase la Olympia. 3) Unu tripod de metal, pe care se puneau în timpurile mai vechi corónele învingătorilor. 4) Statua împératului Hadrianu de marmor parianu, donată din partea cetățitoru achăice. 5) Statua lui Traianu, donată din partea tuturor Grecilor. 6) Feliurite coróne donate de împératul Nerone, pentru învingerile sale dela Olympia. Afară de acea se mai aflau încă în pronaosu 25 de scuturi pentru luptători în fugă înarmați și o columnă, pe carea era săpatu contractul alianței de 100 de ani încheiatu în anul primu alu olympiadei 89 de Atenieni, Argivi și Mantineeni cu Eleieni. În templu se vedea în partea dréptă statua lui Iphitus, încoronatú de Ecechiria, donatú de Smicythus, unu selavú alu lui Anaxilas, regele din Rhegium, dup'aceia tutoru alu copiiloru aceluia și administratoru alu imperiului. Ecechiria era simbolul armistițiului generalu și a încetării tuturor

inimiciților la Greci pe timpul serbării jocurilor olympice.

3. După o descriere fugitivă a templului și înșirare a lucrurilor de artă aflătoare în densul, venim la capul de operă multă amintit și multă admirat de lumea artistică, la statua lui Joe olympicului. Pausanias scrie astfel despre acea minune a artei grecesci: „Deul e făcut din fildeș și aur. Sede pe un tron, având pe cap o coroană de aur, carea reprezintă o cunună împletită din ramuri de oliv. În mâna dreaptă ține o dină a învingerei asemenea făcută din fildeș și aur, carea are în mână o petea și pe cap o cunună. În stânga are un sceptru făcut cu artă din felurite metale, pe al cărui vârf șede un vultur. Și sandalele și veșmântul sunt de aur. Pe veșmânt sunt închipuite animale și lili.”

Idealul lui Joe la cei vechi era o majestate însuflătoare de respect, înblândită prin unele trăsuri de bunătate; o mare expresiune de putere, seriositate adâncă și socotință liniștită. Spresiunea majestății o mai înmăriau un pâr desu atârătoriu în vucle, ce undulau spre umeri de ambele părți ale capului și o barbă tare vucată. Trăsurile de blândețe pre față și buze răspândiau în înfătoșare-i serenitatea deilor fericiți. Partea de sus a corpului era închipuită golă, partea de jos acoperită cu o manta largă. Creatorului sublimului ideal și al reprezentării lui Joe a fost Phidias. Statua lui dela Olympia servi de original pentru măiestri din timpurile următoare. Acel ideal i-lu inspiră, după cum mărturisesc unii scriitori, că a spus el însuși fratelui său Pananus, locul din Homer II a. unde dăce: „Cronion făc semn cu genele-i negre; vuclele-i ambrosice se mișcară în jurul capului regelui nemuritor și Olympul înalt se cutremură.”

Părțile neacoperite ale statuei erau lucrate din fildeș, înbrăcăminte din aur. Chipurile de animale și de lili pe vestmânt erau de smalt, cari dau forma unui vestmânt brodat. Cumcă au fost decorațiuni ori nu pe sandalele statuei, Pausanias nu amintesc nimica, până când despre sandalele statuei Minervei, făcute de același măiestru, se dăce, că erau decorate cu figuri de animale. Precum că n'au fost atari figuri, se vede, că însuși Phidias s'a convins, că la un lucru de artă atari pestrițări detrag în loc să redice lucrul. Atributele lui Joe olympicului arată, că reprezentarea lui aci a fost de tot locală. Nu era nici tunătorul, nici pă-

rintele deilor și al omilor, ci numai prostat și judecător la jocurile olympice. De aci coroa de ramuri de oliv și nu de stejar, după cum se afă de regulă la alte statue ale sale; deaci în drepta o dină a învingerei și nu fulgerile, căci voința lui dăce învingerea.

Tronul deului ilu descrie Pausanias desul de pe larg, dară cu nechiaritatea-i îndatinată. Din acea nu putem face o idee chiară nici despre solul decorațiilor, nici despre forma lui, nici despre pusețiunea lui. Despre material dăce numai atâta, că fu decorat cu aur, petri prețioase, abanos și fildeș, fără a spune modul cum au fost acomodate și împărțite. Că fost tronul de figură patruânghiulară ori semi-cercuală nu se pôte sci. Chiar atâtu de puțin chiar e și în privința lucrurilor de artă acomodate la tron. El dăce numai atâta: Tronul era decorat cu sculpturi și pictură, fără să spună ce figuri au fost sculptate și în ce mod executate și cari depinse. Căci dacă a fost capul de operă al lui Phidias în adevăr așa de pestriț, cum am pute conchide din descrierea lui Pausanias, atunci nu n-am pute face o idee prea bună despre gustul estetic al aceluia. Se pôte conchide, după cum dăce și unii învețați, că nu au fost în amestec sculpturile cu tablourile depinse. Cea-ce dăce Pausanias despre tablourile făcute de Pananus pe părțile, ce încunjura întregul capul de operă. „Tronul era pe patru picioare și pe column, cari erau decorate cu sculpturi; era așdat pe un exaedru-cub; era încunjurat de un părete decorat cu tablouri.” Din aceste vorbe deduce eruditul Siebenkees, că figura tronului a fost semi-cercuală, o formă prea plăcută la cei vechi la scaunele pompoze făcute mai vâtos din abanos, lemnul cel mai tare și mai durabil, cel cunosceau cei vechi. Dungile, ce erau între sculpturi erau încrustate cu lini de fildeș, cu petri colorate și aur. Rădimătorea spatele erau prelungite. Pe acele se aflau de ambele laturi ale statuei în figuri de fildeș și aur trei hore și trei grați. Că fost au și spatele decorate cu sculpturi sau ba, nu amintesc Pausanias nimica. Ambe picioarele dinainte erau decorate cu lucruri în jumătate relief. Pe partea de-asupra a acelor erau înfătoșati sfinxi, cari amăgeau prunci Tebanilor, mai în jos nefericita sorte a familiei Niobei. Peciorele lui erau împreunate cu scânduri curmedice, pe cari erau acomodate mai multe basreliefe din fildeș și aur. La fie-care pecior al tronului era statua unei dăne a învingerei în poziția de joc

din fildeșu și aurū. Mai arōpe de scăunelulū de piciōre erau de ambele părți dōuē ține ale învingerei de asemenea figură. Partea dinainte a cubului, pe care era aședatū tronulū încā era decorata cu sculpturi. În jurulū întregului lucrū era unū pārete, decoratū pe dinafarā cu tablourī, cari împedecau vederea interiorului tronului, de unde se vede, că acela a avutū o mare asemēnare cu tronulū lui Apolo din Amycle, numai cātū acesta nici pe departe nu s'a pututū asemēnā cu celū din Olympia nici în privința artei, nici a perfecțiunei, fiindū productulū unei epoce tare înapoiate a artelorū.

Asupra figurilorū, ce decorau tronulū lui Joe suntū de a se observā urmātōrele: Cele trei grații de o parte și cele trei hore de cealaltā se aflau aci ca servitōre — ministre — ale lui Joe și ca fete ale lui, sau spre a însemnā, că țeitatea e însoțitā de frumșetā, grațיא, armonיא și dreptate eternā; sau că anutimpurile cu plăcerile lorū suntū opulū lui Joe. Ȕinele învingerei la peiorulū scaunului și la scāunelulū de piciōre sē raportau la id'ea, că Joe, ca supremulū judecātōrū în jocurile olympice, donēzā învingerea cui voesce. Scenele, unde sfinxii rāpescū pruncii tebani și Diana cu Apolo ucidū pe fii și ficele Niobei, esprimau idea, că învingātōrii sē nu se prea înalțe pentru gloria cāștigatā ca sē nu-i ajungā pedēpsa lui Joe.

Pe scāndurile curmedīșe, cari împreunau piciōrele tronului erau mai multe figurī. Pe cea de cātrā ușā erau reprezentate jocuri de luptā. Pe celelalte erau reprezentate luptele lui Hercule cu Amazōnele în 29 de figurī. Pe partea dinainte a scāunelului de piciōre era lupta lui The-seu cu Amazōnele, pe ambele laturī erau aședatī lei de aurū.

(Va urmā)

Mi-e dorū.

*Mi-e dorū de altā lume,
De altū pāmētū și sōre
De altū ceriū cu stele
Și lunā zāmbitōre.*

*Cāci asta lume mie
Îmī pare-așa pustidā,
Așa fără viēțā,
Și fără poesiā.*

Elena Lupanū.

Destinulū.

✻ **Novelā.** ✻

(Urmare și fine.)

„Nu mē mirū de locū de purtarea ei, mē mirū de atitudinea lui Cordescu, de ce sē fiā atātū de falsū.“

„Cātū despre mine, Eliso, am începutū a mē îndoi de simțemintele lui Cordescu; nu veđi, că maniera lui nu e egalā cu a nōstrā în tōte împrejurāriile.“

„Ai dreptate! Ce sē mē facū, Zoe, căci cu tōte acestea ilū iubescū. Nu mai am putere pentru nici o altā hotārīre.“

„Sērmanā amicā! te plāngū!“

Trecuse aprōpe o lunā dela împrejurarea balului, în care Cordescu nu mai dāduse nici unū semnū de atențiune pentru Elisa. Intr'o ți euprinsā de multā impaciēțā aflā dela Lunceanū, că Cordescu lipsise mai multū timpū de acasā. Arđendū de dorința de a-i vorbi Elisa îi trāmise unū biletū conceputū astfelū:

„Cordescule,

Nu mai înțelegū purtarea ta; sum disperatā. Te dorescū! vin'o. Te așceptū de sērā în grādinā

ELISA.“

Totū prin posta localā Cordescu îi trāmise urmātōrulū rēspunsū:

„Dragā,
Mi-e imposibilū...“

Te sērutā

CORDESCU.“

Aceste cāteva cuvinte, cari îi destāinuiau atātea lucruri diferite strīnșetā inima Elisei. Ea le interpreta în diferite sensuri și nu putea scōte nimicū la cale. Simția însă, că acestū omū e perdutū pentru dēnsa, avū unū regretū nedescrisū de sfāșietōrū; merse la Zoe și prin feciorulū acesteia îi serise aceste cuvinte:

„De sērā la 8 ore precisū voi veni eu la tine. Lasā vorbā îngrijitōrei tale spre a-mī deschide în casulū de nu te vei aflā acasā în momentulū acela.

NB. Sē nu mē lași multū timpū în impaciēțā.

ELISA.“

La 8 ore Elisa îmbrācatā într'o mantelā nēgrā și pe capū cu unū veltū grosū plecā însoțitā de feciorulū Zoi pānā la pōrta caselorū, unde locuia Cordescu. Inima ei bātea cu putere. La pōrtā concedia feciorulū și ea intrā cu unū pasū firmū și hotārītū.

Îngrijitōrea lui Cordescu o femeiā voiōsā și bunā o întimpinā cu unū aerū respectuosū. Vēđendū o femeiā tēnērā cu maniere distinse venindū cu atāta discrețiune, înțelegse totulū; nu mai cercetā nimicū, ci se

grăbi a-i deschide ușa unui micu salonașu bine îngrijit și încălțit.

„Bună femeică“, țise Elisa, adresându-se îngritorei. „D-lu Cordescu nu e acasă?“

„Nu, cuconiță.“

„Nu mă așteptați?“

„Nu sciu...“

„Ce felu? Nu ț-a vorbitu despre mine?“

„Nimicu, cuconiță.“

Elisa se posomorî.

„A“, țise ea, dacă această femeică nu ar fi fostu atât de bună, ca să mă primiescă, așu fi suferitū unū afrontū și din partea servitōrei sale. Omū fără inimă și fără educație“, țise ea în sine îngălbîindū și roșîndū alternativū. Era fōrte supērată, dar supārarea îi da o energiă de necrețutū.

Afară timpulū era superbū. Elisa ascepta.

Rēmāîndū singurā privi cele mai micu lucruri din giuru-i și cari trebuiau se fiă atinse de mâna lui Cordescu. Observă o ordine și o curățeniă în tōte. Inima ei bătea de plăcere, de o emoțiune neexplicabilă și puternică vędēndu-se singurā aci în camera unui tinerū, pe care ea îl iubia cu afecțiune nespūsă. În fie-care obiectū i se părea a-lu vedea pe elū, îi observă biblioteca și tablourile și rēmase încântatā.

Orologiulū bătū 9, 9 și $\frac{1}{2}$, bătū și 11; nimicū!.. Mai așceptă, dar Cordescu totū nu veni. În cele din urmă torturatā în sufletulū sēu, nu scia, ce se începă. Se mai așcepte, i era peste puțință, dacă voia să nu-șî încearce pe capū nēcazurī mai marī, să se depārteze și să nu pōtă vorbi lui Cordescu era înfioratōrū. Amorulū pasionatū o reținea.

Mai asceptă cāteva minute, dar vędēndū, că tōte suntū înzādarā cutremurāndu-se în totū trupulū de durere și ciudă eși. În stradă era linisee. Ișî trase vëlulū pe față și merse la Zoe, care o ascepta impacientă. Acēsta cum o vędū o îmbrățișă și o întrebă cum a umblatū. Elisa se simți șovāîndū și ca să nu cadă se lāsă pe unū fotoliu cu cuvintele: „Cu mine s'a sfișitū.“

Fața ei era palidă, buzele se strîngeau cu convulsione, ēr prin trupulū ei treceau fiori peste fiori. Zoe sta lângă dēnsa. Steteră astfelū o jumētate de ōră. Pe urmă Elisa venîndu-șî în fire se sculă și cu trāsura amiceī sale se duse acasă. Aci fară a vorbi cuiva vre-unū cuvētū se închise în odaia sa și așa îmbrăcatā cum era se lāsă în patū. Somnulū însē nu veni și ea tōtă nōptea a fostū nevoitā a-șî mēsūrā mārimea nēcazului, ce o ajunse. Se vędū lipsitā de amorulū lui Cordescu, lipsitā de pacea sufletulū și se uita în venitorū cu ōre-care grōză. Cerca după mijlōce, prin ce să se ajute a eși din acēstā strîmtōre, ce o nădușia, dar nu gāsia. Abia în țiorī țilei adormi.

Când se deșceptă rațele sōrelui cădeau prin ferētra ei asupra pāretelui vis-à-vis de patulū ei și prin crāngile unui arbore din dreptulū ferestrei, ce era mișcatū de vētū — formau pe pārete deosebite figurī, cari, fiind-că creerulū ei era obositū și inima ei plină de tristēțā, o strāpuseră într'o melancoliā profundă și aducēndu-șî aminte de nefericirea, în care se gāsia, începū a plānge. A suferi o viēțā întregă nu din vina propriā, a fi sedusă de unū simțēmētū spre o fericire aparentă și în urmă a te deșcepta cu realitatea unei înșelāciunī și cu o ofensă a totū ce e mai scumpū: acēsta este o situațiā din cele mai înfioratōre.

Pe urmă ștergēndu-șî lacrimile ca și cum ar luā o hotārīre ōre-care se scală, ișî schimbă toaleta și eși în grādina casei. Aerulū rece de ērnă i făcū bine.

Trecurā dela acēsta împrejurare mai multe țile. Elisa nu mai întēlni nicāirī pe Cordescu. Purtare lui din urmă îlū reținea a se arēta Elisei. Ea fiindū insultatā prin acea portare hotārīse în mintea ei, ea se-lū ștērgă din inimă și se evite ori-ce convenire cu unū omū, care este în stare se ofenseze sentimentele ei cele mai nobile.

Dar inima ei nu putū resistā multū timpū forței amorului pasionatū, ce avea pentru Cordescu. Din țî în țî acēstū amorū deveni totū mai puternicū și în cele din urmă neputēndu-se dumeri nicī decum începū a-i serie scrisorī pline de simțire și de pasiune.

Intre altele a fostū și urmātōrea:

„Sufletulū meu,

Nu mai voiesci a-mī serie? Regrețī acum revelațiunile, ce mi-ai făcutū odată și ne mai voindu a-țî sacrificā timpulū cu mine m'ai disprețitū cu scopū. Țr-ai imaginatū, că în urmă ori-cātū de puținū ai făcutū pentru mine era de ajunsū pentru a mă face fericitā. Lacrēmile, insistēțele, rugāciunile, expansiunea, impaciențele, mărturisirile sincere și pasionate, abandonulū unui amorū desinteresatū te-au obositū, te-au ofensatū, te-au desonoratū pōte... Suvenirulū tuturorū resentimentelorū sdrobescū inteligența ca și imensitatea amorului meu. Cum ai crețutū, că la atātea necorectitudinī din parte-țr mai pōtū avē lucrī de bucuriā, de confidență când inima mea este sfāșiatā de incertitudine, când simtū, că tu nu mai pōți avē unū momentū de afecțiune sinceră pentru mine? Totulū a fostū calculū! Dacă puterea ardōrei și a simțimintelorū mele nu satisface orgoliu tēu, nu mai atinge inima ta, de ce ōre să nu mī-o spui? De ce te-ai silitū a inventā obstacule la legamentulū nostru? Scepticule, de ce într'unū momentū de credință și de emoțiune cu o cātātūră de amorū te-ai încercatū a strābate în sufletulū meu, lipsindu-lū de pace, de poesiā și de speranță în viitorū? Gāndescī, că acēstā inimă, unde este gravatā figura ta și unde resună încă cuvinte de amorū, acēstā

frunte și aceste buze, pe cari stau întipărite sërutările tale, eu, Elisa ta de altă-dată, le voi pute uita? Dacă prin uitarea ta mi-se sfășie ađi peptulă mă silescă a-mi redobândi înțelepciunea. Puțină răbdare, filosofă, speră, că va temperă forța acestorū sentimente...”

ELISA.“

Imediată primi ea acestū răspuns:

„Dómna mea,

Ai fostū generosă și nobilă, îți mulțamesc! . . Recunoscă, că e de prisosă a mă mai justifică, a mai face demonstrări, pe cari ađi nu le mai potū simți.— Totū astfelū din parte-ți ori-ce încercare nu mai e posibilă de a face, se-mi redobândescă încrederea, siguranța, pe care am perdut'o. Deși m'ai acusatū d-ta cea dintăiă de desgustă, înșelățiune, trădare; eu însă recunoscusem de multū, că sentimentulū dispăruse din inima d-tale și că reflecțiunea îi luase loculū. Pornirile d-tale sufletesc și atitudinea față de mine de multū timpū a fostū crudă, calculată, intenționată. Să înlăturămū dar ađi ori-ce insistențe inutile și să ne supunemū destinului. Se vede, că puterea lui a făcutū ca să ne sdrobiască inimele.

Iartă-mi ori ce supărare ți-am făcutū.

CORDESCU.“

„Dumnezeulū meu! nu mai e nici o mărire desvêșită, nici unū sufletū curatū, nici o inimă sinceră și ardătoare. Tóte suntū mórte pe acestū pământū. Durerea reîntră în sufletulū meu și eu mă înfior!

Oh! triste timpuri! De ađi imi vedū transporturile disprețuite. Oh! de ce nu potū să scapū de propriile mele cugetări! . . .

Te-a uitatū, șoptesce Dumbra va înverdită
Și riulū ce fuge c'unū murmurū de dorū,
Te-a uitatū, îngână inima-mi rănită
Și adierea blândă a vântului ușorū.

Te-a uitatū, repetă a serilorū bore,
Inima ta rece, ceriulū înstelatū, —
Te-a uitatū, șoptesce pasărea, ce móre,
Trista-mi cugetare imi dăce: te-a uitatū.

Căți-va ani trecuse dela această împrejurare: Do-reană murise. Zoe se strămutase la Parisū. Cordescu se căsătorī mai în urmă cu Lucia, care pe lângă averea ei propriă mai căștigase și o moștenire neasceptată. Iată-lū dar îndestulū de avutū, influentū fericitū. Elisa vedēndu-și tóte aspirațiunile stinse din cauza proceselorū, ce se iscară între rudele bărbatului și ea, ea renunță la tóte și-și găsi refugiulū la nisce rude depărtate, cari trăiau isolate la țeră. Sdrobotă în tótă ființa ei, Elisa în acestū intervalū luă o schimbare

mare. Zoe îi seria din căud în când și mai alesū la plecarea o rugase, să mērgă cu dēnsa la Parisū, dar ea refusase. Nu putuse a se smulge din loculū sēu natalū; nu putuse a părăsi muntri, ce se deprinse de mică copilă a-i privi; câmpiile, văile, isvórele, pădurile, natura, pe cari le iubia așa de multū; nu voise a părăsi acele hațișe admirabile, numărósele și caprițiósele potecuțe ale cóstelorū, pe unde rătăcise ascultāndū cāntarea buciumpulū și desceptarea echourilorū din spațū. Nu putea uita suvenirile, pe cari i-le redescepta sosirea fiecărui anutimpū, fie-ce gardū, umbră, pāreū chiar și umila colibă a bētrānului pădurarū. De câte-ori în preumblările sale, când arșița sórelui i rumenise obraji și setea îi uscasse buzele nu se oprise dinaintea locuinței lui strigāndu-lū afară cu unū glasū prietinescū și cerēndu-i apă de bēutū.

Cum putuse ea să plece și să nu mai pótă concontemplă framosulū ceriū alū patriei în noptile frumoșe de primăveră și în noptile luminóse de veră! Natura, poesia și amintirile erau singurile lucruri, cari mai vorbiau acuma despre acea, ce iubise atātū în viața ei.

Đilele treceau una după alta fără ceva remarcabilū. Totū timpulū ilū petrecea în meditațiunī. Unica mângăiere simția în transporturile sufletui ei și atunci când putea se tindă ajutóre nenorocițilorū din comuna unde petrecea. În tótă dimineța mergea la o mânăstire din apropiere, ca să asculte s. liturgiă, cea ce i ușura inima, o făcea să uite necasurile și să fiă mai veselă.

Patru ani mai târđiu în cimiteriulū mânăstirei, unde asculta Elisa s. liturgiă, se vedea unū mormēntū nou. La unū capētū alū mormēntului era o cruce simplă și pe ea acățată o cunună de foi verđi și pantlicī. Pe drumulū de țeră, ce conducea pe acēstă parte veni o trāsură, care în dreptulū mânăstirei se opri. Unū domnū îmbrăcatū în negru se dete josū din trāsura și intrāndū pe pórta cimiteriului se opri lângă crucea mormēntului celui nou. Aci ingenunchiă, își descoperi capulū și đise o rugăciune, apoi cu ochi scālđati în lacrimi se rădică și esclamă: „O scumpă Elisă, mare a fostū iubirea ta față de mine și curundū a i trebuitū să intri în mormēntū. Tu odihnescī sub glia verde și ai scăpatū de năcasurile lunei, iar eu am rămasū, ca să mă torturezū la amintirea ta. Să póte, că așa ni-a fostū destinulū.“ Cu aceste depuse pe cruce unū sērutū, își acoperi capulū și părăsi cimiterulū. Urcă în trāsura, care plecāndū în góna cailorū dispărū lāsāndū în urmă unū norū de prafū.

Paulina C. Z. Rovinarū.

Te-am înțelesă.

Tu nu-mă spune-ai nimic!
Deșîntrebam adesă:
Nu cum-va vremile
Din sufletu-ți m'au ștersă?

*Tu mă priviai atunci
Cu-atâta interesă;
Er' peptu-ți suspina
. . . . Și eu te-am înțelesă! . . .*

Ioană Țicudeană.

Zădarnică. . .

— schiță. —

E înzădară, căci n'o potă face . . . Eu vedă câtă de multă o așeptă; o vedă acésta din fața ta și o cetesă din ochi tîi. O vedă destulă de bine, dar totul e zădară! Eu nu-ți potă spune acea vorbă, pe care urechile tale o așeptă cu neastempără, și la auzul căreia inima ta și-ar iuți pulsățiunile. Îți cunoscă foarte bine suferințele, îți șciu durerile, și cu totă inima mea cea bună, mă ferescă și mă temă de tine. Eu prevădă, că îndată ce gura mea ar rostă vorbele „te iubescă”, mi te-ai dá cu totulă mie. Acei ochi ai tîi negri, cari ardă când sum aprópe de tine, acei ochi s'arú umeđi. Brațele tale de o fineță minunată arú cuprinde cu pasiune capulă meu și buzele tale, acele buze, pe cari, când le vedă, simți că prin întregă trupulă îți trece ună torentă ca de lavă, acele buze, s'arú apăsă cu iubire pe gura mea și tu te-ai simți cea mai fericită ființă de pre pămëntă. . .

Dar mă iertă! . . . eu nu o potă dice aceea vorbă, eu nu o potă dice, căci nișce ochi, nu negri, ca ochii tîi, ci nișce ochi de o albăstrime ceréseă — nișce ochi plint de o bunătate sfintă mă privescă în continuu cu dragoste și grijescă și scutescă cu multă atențiune inima mea.

Și scii tu cine are așa ochi? scii? . . . sě ți-o spună! e acea ființă dragă, a cărui nume l'am tăiată în plopulă celă înaltă din pădurea, pe lângă care atătă de multă ne preambulă amēndoi. Scii tu acelă plopă solitară, ce își înaltă spre ceriuri crengile sale și a cărui frunđe se mișcă atătă de drăgălașă. Pe acelă plopă, lângă care isvoresce păreuașulă rece, în a cărui undă cristalină ne-amă privită odată ținēndu-ne de mână!

Și tu n'ai privită atunci la fața mea. Tu nu ai cercată sě vedă ce impresiuni, ce simțeminte se oglindescă în ochii mei, când i tăiam în cója môle numele ei. Tu n'ai privită, sum sigură, căci de-ai fi privită, atunci de bună sémă n'ai fi cređută, că vreau numai

sě te năcăjescă, când îți spuneam, că numele acela e ună nume, ce mi-a venită odată în minte. Dar cine pôte sě-mi spună, cine ar pută descrie bucuria mea, când după ună timpă îndelungată venindă érăși pe acolo, am aflată numele meu lângă ală ei. Și și acuma acolo la marginea pădurei, în cója plopului înaltă, lângă isvorulă rece, stau tăiate două nume: numele ei și numele meu — două nume, ce-și șoptescă vorbe de dragoste prin șușuitulă frunđeloră, prin cānteculă paseriloră și prin murmulă păreuașului. . .

Și aceste nume voră stă până atunci, până când eu o voiu iubi și ună cugetă sě descéptă în mine, cugetulă, că îndată ce eu așa încetă, fie și pe ună minută, a o mai iubi, îndată plopulă s'ar uscă, oră va fi tăiată, cu ună cuvēntă elă n'ar mai fi. . .

Dar acésta nu se va întēplă nică-odată. Nu căci pururea ceriulă senină ală ochiloră ei se invēte în jurulă meu și pururea eu o voiu iubi!

De acea iertă-mă, iertă-mă dacă nu-ți potă procură liniscea, pe care atătă de multă o doresce inima și sufletulă tēu! . . .

✕.

Mărunțișuri.

Datină vechiă.

Ună veduvă se căsătoră a patra oră. In decursulă cununiei se auză în partea din dērēptă a bisericăi ună suspină durerosă. Surprinsă întrebă unulă dintre cei invitați: „Cine-i dama, care plānge așa durerosă?”

„E económa noastră Maria”, rēspunse unulă dintre copii, „ea se vaeră totdeuna, când se căsătoreșce tata!”

Ce-i mai de mare însemnătate la omă?

Nasulă: căci are spatele înainte, aripile de desuptă și rădăcina de asupra.

Sfată de mamă.

Mama (cătră fiulă sēu, care era chiămată la milițiă): „Incă una, Antone, dacă se va începe rēșboiulă, fii cu minte și — nu te amestecă în dēnsulă!”

In a 21 a luni.

„Dar pentru ce nu lași sě ți-se tragă dintele celă bolnavă, când elă îți cășună atăta durere?”

— „Nu potă — trebuie sě așeptă până la prima!”

Din școlă.

Invēțătorulă: „Care cunóșce, afară de căne, încă ună animală credinciosă, care înșoțescă pe omă întocmai?”

Școlarulă: „Puricele!”

Literatură poporală.

Doine din popor¹⁾

Culese din jurul Năsăudului de **Victoră.**

Căți voinici de-a mea măsură
Toți la Moldova trecură,
Ș'acum vine rëndul²⁾ t^{eu},
Lasu-'ți, mândră, dorul³⁾ t^{eu};
Ș'acu-'mⁱ vine rëndul⁴⁾ mie
Lasu-'ți, mândră dorul⁵⁾ ție.
— Ia-ți, bade dorul⁶⁾ cu tine
Nu ți-l⁷⁾ lăsa lângă mine,
Dorul⁸⁾ t^{eu} e desmierdat⁹⁾
Ș'ășe¹⁰⁾ptă 'n brațe culcat¹¹⁾,
Dorul¹²⁾ t^{eu} ți m¹³⁾ădărit¹⁴⁾
Ș'ășe¹⁵⁾ptă 'n brațe durmit¹⁶⁾.

Câte cară cu povoră
T¹⁷⁾ote suie și coboră,
Numai caru m¹⁸⁾ândrului
Șede'n v¹⁹⁾erfu dealului,
N²⁰⁾ice suie, nici coboră,
Bate boii de-i omoră.
— Las', bade, boii nu-i bate.
Că li duce pelea 'n spate
Și tel²¹⁾ega jumătate;
Din tel²²⁾egă numai d²³⁾ricu
Și te-a ride tot²⁴⁾u vidicu.²⁵⁾

Bat²⁶⁾ă-te m²⁷⁾or²⁸⁾tea urit²⁹⁾
Rea bolă ești pe p³⁰⁾ăm³¹⁾ent³²⁾u —
Bolă fără cre³³⁾de³⁴⁾m³⁵⁾ent³⁶⁾u.
Cine nu sc³⁷⁾i de urit³⁸⁾
Vie la mine să i v³⁹⁾end⁴⁰⁾u,
C'am avut⁴¹⁾ și mi-o 'ntre⁴²⁾ent⁴³⁾u —
Nu Pași mai băga 'n p⁴⁴⁾ăm⁴⁵⁾ent⁴⁶⁾u.
Cine nu sc⁴⁷⁾i de năcas⁴⁸⁾
Vie la mine să-i las⁴⁹⁾.
C'am avut⁵⁰⁾ și mi-o r⁵¹⁾emas⁵²⁾u —
Nu Pași băga în sălaș⁵³⁾u,
Că m'am hrănit⁵⁴⁾ă cât⁵⁵⁾u P'am tras⁵⁶⁾u.

La cel⁵⁷⁾u nuc⁵⁸⁾u cu frun⁵⁹⁾ză rară
Cânt'⁶⁰⁾mu cuc⁶¹⁾u de se omoră,
Mai înjos⁶²⁾u la răd⁶³⁾ec⁶⁴⁾ină
Cânt'o pas⁶⁵⁾ere străină,
Care 'și teme cuibu⁶⁶⁾țu
Ca și m⁶⁷⁾ândra drăgu⁶⁸⁾țu
Și își teme penele
Ca m⁶⁹⁾ândra sprincenele.

Din caracterele lui La Bruyère.

Comunicate în românește de I. Barițiu.

(Urmare.)

Femeile se atașează de bărbați prin favorurile, ce li-se acordă din partea acestora: bărbații își revin⁷⁰⁾u prin aceleași favoruri.

O femeia uită pe un⁷¹⁾u bărbat⁷²⁾u, pe care nu-l⁷³⁾u iubesc⁷⁴⁾e mai mult⁷⁵⁾u, decât⁷⁶⁾u până la favorurile, pe cari le-a primit⁷⁷⁾u dela el⁷⁸⁾u.

O femeia, care nu are decât⁷⁹⁾u un⁸⁰⁾u curtenitor⁸¹⁾u, crede că nu e cochetă; cea ce are mai mulți crede, că nu e decât⁸²⁾u cochetă.

Unele femei vor⁸³⁾u să evite a fi cochete prin firma lor⁸⁴⁾u atașare pe lângă unul⁸⁵⁾u singur⁸⁶⁾u, care trece de nebun⁸⁷⁾u pentru alegerea lui nepotrivită.

O femeia galantă voiesce să fiă iubită; i e de ajuns⁸⁸⁾u unei cochete să fiă numită amabilă și să trecă de frumoasă; cea caută să angajeze, acesta se mulțumesc⁸⁹⁾e cu a plăc⁹⁰⁾e; cea dintâia trece dela un⁹¹⁾u angajament⁹²⁾u la altul⁹³⁾u, cea de a doua are mai multe petreceri dintr'odată: cea ce domină în una e pasiunea și plăcerea, cea ce domină în cealaltă e vanitatea și ușurința; galanteria e o slăbiciune a inimei sau p⁹⁴⁾ote un⁹⁵⁾u viciu al⁹⁶⁾u complexiunii; cochetăria e o neregularitate a spiritului: femeia galantă se face a fi temută, iar cea cochetă urgentă. Din aceste două caractere se pot⁹⁷⁾u luă elementele pentru a face un⁹⁸⁾u al⁹⁹⁾u treilea, pe cel¹⁰⁰⁾u mai scârbos¹⁰¹⁾u dintre t¹⁰²⁾ote.

O femeia slabă e cea, căreia i-se reproșează o greșelă, ce și-o reproșează ea însăși; e cea, la care inima combate rațiunea; e cea, care vr¹⁰³⁾e să se îndrepteze, dar care nu se va îndreptă nici-odată, sau foarte târziu.

O femeia nestatornică e cea, care numai iubesc¹⁰⁴⁾e; ușoră care iubesc¹⁰⁵⁾e deja pe un¹⁰⁶⁾u altul¹⁰⁷⁾: flusturată, care nu scie, dacă iubesc¹⁰⁸⁾e și pe cine iubesc¹⁰⁹⁾e; indiferentă, care nu iubesc¹¹⁰⁾e nimic¹¹¹⁾u.

O femeia necredincioasă, dacă ea e cunoscută ca astfel¹¹²⁾u de pers¹¹³⁾onă interesată, nu e decât¹¹⁴⁾u necredincioasă; dacă însă e cre¹¹⁵⁾du¹¹⁶⁾tă a fi credincioasă, ea e perfidă.

(Vor¹¹⁷⁾u urmă.)

¹⁾ Din ungurescul¹¹⁸⁾u: vidék. Preste tot¹¹⁹⁾u foștii grănițeri din Regim. II. se numesc¹²⁰⁾u în relație cu locuitorii din alte părți „vidicani.“

Diverse.

Conferința națională generală a alegeților români din Austro-Ungaria pentru decretarea atitudinii Românilor față de nouele alegeri de deputați dicțal s'a ținut în 8 (20) Ianuarie a. e. în Sibiu în localitățile dela „casa societății.” D-lu Vicențiu Babeșu, președintele partidului național român, fiindu morbosu presiđiulu l'a purtat d-lu avocatul Dr. Ioan Rațiu din Turda. Vicepreședint: George Popu de Băseser și Dr. George Popoviciu; iar notari: Dr. Ioan Mihu și Andreiu Cosma. Adunarea a decretat față cu alegerile venitore *passivitate generală absolută pentru Români din Transilvania și Ungaria.* Conferința a susținut conclusele trecute privitoare la **memorandū** și a decisu ascermerea lui la coronă fără amânare. În comitetulu centralu s'au alesu d-ni: I. Rațiu, George Popu de Băseser, Septimiu Albini, I. Coroianu, Dr. Vasiliu Lucaciu, E. Brote, Barcianu, Dr. Teodoru Mihali, Iguatū, Filipu, Vasile Rațiu, Ludovicu Csató, Patriciu Barbu, Dr. Gavrilă Triponu, N. Cristea, Dr. I. Nichita, Gavrilă Manu, Comșia, Aurelu Suci, Velicui, Gavrilă Lazaru, I. Mera, Gerasimū Domide, Aurela Popoviciu, Rubinū Patifa.

Sciri literari. La Bucureser d-lu Em. Grigoriuța va scote unu manualu de gramatică pentru limba rusescă. — **Convorbirile literari** de sub direcțiunea d-lui Iacobu Negruzzi cu ocașiunea iubilului de 25 de ani, care va avé locu în 1 Martie e., voru înceta a mai apăre. — La Viena va apăre unu romanu intitulatū „Elena“, scrisu de unu Leopold Frando, în care se va tractă despre amorul dintre d-șora Văcărescu și principele Ferdinand. Tot-odată a apărut **Raportul anual** alu societății academice social-literare „România Jună“ în Viena pe alu XXI-lea anu administrativu alu numitei societăți.

Camerele unguresci se voru redeschide în 18 Februarie a. e.

Intre Ovreii din Ungaria s'a pornit o mișcare cu scopu ca să i-se dea și religiunii mosaice egală îndreptățire cu celelalte confesiuni recepte în patria noastră.

Regele României însoțit de prințul moștenitoru în călătoria sa cătră Italia s'a opritu în Budapesta, unde i s'a făcutu o frumoasă primire din partea M. S. Monarchului nostru.

Casū de mörte în casa împărătescă. Arhiducele Carolu Salvatoru, fratele arhiduceului dispărutū Ioanū Orth a răposatu în 18 Ianuarie n. e. în urma unei aprinderi de plumân.

Carnevalū. În 8 Ianuarie n. e. s'a ținutu petrecere în Borgo-Prundū, iar în 24 Ianuarie e. în Rodnavchiă. Venitulū acestorū petreceri este destinatū pentru fondurile școlelorū din numitele locuri.

Carolū Flugler, deputatulū cercului electoralū alu Bistriței, și-a ținutū darea de sēmă înaintea alegeților sēi în 19 Ianuarie, iar Dr. Arthur Jellinek deputatulū cercului electoralū dela Năsēudū în 17 Ianuarie. Cu astă ocașiune în onōrea cestui din urmă

atātū în Năsēudū câtū și în ziua următore în Rodna s'au ținutū banchete strălucite.

O ereditate frumoasă. La stațiunea tramwayului din Linz unu vizitiu cu numele Donnets-humer a servitū 9 ani și cu puțina lēfă, ce o primia, a susținutū o familiă de 8 membri. În zilele acestea primu o scrisore oficiosi, ce i dete de scire, că unu neamū alu lui de departe, pe care nu-lu mai cunoseca nici după nume, a muritū și i-a testatū o avere de 80,000 fl. Eredele norocosū își împlini lucrul de di cu acuratețā și numai sēra după ce s'a întorsū acasă cu trăsura, anunțā conducătorului stațiunei, că elu nu mai servece deōrece a devenitū omū bogatū.

Hymen. D-lu A. C. Domșa nou numitulū capelanū alu Blașiului și-a serbatū cununia sa cu d-șora Livia Moldovanū în biserica gr. cath. din Cergăul micū în 24 Ianuarie a. e. st. n.

Dorimū tinerei părechī viețā lungā și fericire!

NECROLÓGE. În 19 Ianuarie n. e. la 2¹/₂ ore dim. a răposatū în Abrudsatū **Ana Gallū**, rotopresbiteretā vēduvā și presidenta reuniunei femeilorū române din Abrudū și jurū, în anulū alu 56-lea alu etăței sale. O deplângū: Ana marit. Furdui și Ioanū Gallū, ca fir: Iosefa Ciura, ca sorā; Carolina Gallū, sócrā; Romulū Furdui, ginere; Ioanū, Laura și Romulū nepoți; Ecaterina Gallū, Dr. Iosifū Gallū, Iulia Ranta, Vasile Ranta și Alesandru Ciura, cumnate și cumnați.

În 17 Ianuarie n. e. la 5 ore sēra a răpsatū în Bontiu **Irma Margareta Lemény** în alu 22-lea anū alu etăței și primulū alu căsătoriei. O deplângū: Iosifū Lemény, preotū neordinatū, ca soțū; Iosifū și Elisabeta Lemény, ca socri; Iuliu, Valeriu, Gizela, Ester și Elisabeta, cumnați și cumnate și Vasile Lemény, ca unchiu. — Fia-le țerina ușorā!

Deslegarea logografului din Nr. 8 ala fōiei nōstre din anulū trecutū e următoreā:

MARGARETA
IOSIV
NABUCODONOSOR
ELIE
REN
VRABII
AM

Inițialele din susū în josū dau numirea fōiei nōstre, iar finalele de josū în susū dau numele deștei antice Minerva.

Bine o au deslegatū d-șorele: Veturia Lișcanū, Cizerū; Aurelia Georgiță, Ilva-micā; Minerva Popū, Poiana Sibiului; Cloșia și Sabina Ōnea, Borgo-Prundū; Livia Stanciu, Șardū și Gizela M. Turcu, Blașiu.

Dōmnele: Victoria Dragă, Faz. Varșadū; Stefania Moldovanū născ. Popū, Bănișorū; Elena V. Popū, Tohanulū vechiū; Lucretia C. Gaelū și Maria Lungū, Bistriță.

Domni: Mateiu Popū, Ocna-Deșului; Iorgū Toma, Cernăuți; Victorū Onișorū, Năsēudū; George Brăteanū, Vama; Dumitru Făgărășanū, Teure; George Ghița, Borgo-Mijloceni; Augustinū Cocorescu și Iosifū Siegescu, Budapesta; Ioanū Vancai, Gherla; Victorū Poruțū, Blașiu și Nicolae V. Popū Tohanulū vechiū.

Premiulū l'a dobânditū d-lu **Nicolae V. Popū**, Tohanulū-vechiu.

Din causă de morbu numărulū de față a a apărutū cu 2 zile mai târziu.